

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Ткач Марія Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри теорії музики та
естрадного мистецтва факультету
мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Комаровська Оксана Анатоліївна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка лабораторії естетичного
виховання та мистецької освіти
Інституту проблем виховання
НАПН України

Козир Алла Володимирівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри хорового
диригування та теорії і методики музичної
освіти факультету мистецтв імені
Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни «Психологія музичної діяльності» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розроблена відповідно до освітньої програми Музичне мистецтво підготовки фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення аспірантів з психологічними основами музично-виконавської, музично-творчої, музично-слухової та музично-педагогічної діяльності у контексті розвитку мистецької освіти; підвищення рівня наукових знань в галузі музичної психології, психології музичної діяльності для їх практичного використання у професійній діяльності; виявлення психологічного впливу музичного мистецтва на формування духовності суспільства й виховання нової генерації сучасної молоді.

II. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (денна/вечірня/заочна форма навчання)				
		Аудиторні	лекції	семінарські	практичні	СРС
	«Психологія музичної діяльності», шифр за навчальним планом СВ06 4 кредити ЄКТС 120 годин.	40	10	30		80
	Разом:	40	10	30		80

III. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Психологічні основи музичної діяльності.

Тема 1. Діяльність. Музична діяльність.

Зміст теми: Структура діяльності та механізми її психічної регуляції. Пізнавальні процеси в діяльності музиканта. Характеристика змісту музичної діяльності. Загальні та специфічні риси музичної діяльності.

Тема 2. Психологія композиторської творчості.

Зміст теми: Стадії творчого процесу. Творчий процес в контексті теорії індивідуалізації К.-Г. Юнга. Мислення та уява композитора. Образне узагальнення в творчому процесі. Переживання та емоційні стани композитора. Емпатія. Творче натхнення.

Модуль 2. Психологічні особливості музично-виконавської діяльності.

Тема 1. Психологія музично-виконавського процесу.

Зміст теми: Роль мотивації у виконавському процесі. Музичний образ та особливості його виконавського втілення. Індивідуальна виконавська інтерпретація. Стадії виконавського процесу – інтенція, виконання задуму, поліхудожні та позамузичні асоціації.

Тема 2. Психологічна підготовка виконавця до публічного виступу.

Зміст теми: Психічний стан виконавця на різних етапах підготовки до виступу. Психологічна адаптація до ситуації публічного виступу. Проблема естрадного

хвилювання. Виконавська надійність. Поняття впливу емоційного стресу на надійність музичного виконавства. Евстрес та дистрес. Регуляція психічних станів виконавця.

Модуль 3. Психологія музичного сприймання.

Тема 1. Музично-слухова діяльність.

Зміст теми: Визначення поняття «сприймання музики», його властивості та специфіка, етапи та стадії розвитку. Музичне сприймання (філогенез та онтогенез). Теорія атомізму та Гештальта. Сприйняття та система перцептивних дій. Просторовість музичного сприйняття: музична глибина, вертикаль та горизонталь. Музично-слухова увага. Музично-слухова пам'ять. Темброво-динамічний слух, метроритмічні відчуття тощо.

Тема 2. Психологічні основи музичного навчання

Зміст теми: Поняття музичності та музичних здібностей, їх властивості та специфіка. Психологічні передумови музичного навчання. Художньо-ціннісні орієнтації. Вплив особливостей музичного тексту на характер його вивчення та засвоєння. Роль темпераменту у процесі засвоєння музичного матеріалу. Методи диференційно-психологічної діагностики. Методи діагностики музичних здібностей. Психологічне обґрунтування методів музичного навчання.

ІІІ. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основні інформаційні джерела:

1. Драганчук В. М. Музична психологія і терапія : навч. посіб. для студ. спец. «Музичне мистецтво». Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 230 с.
2. Євстігнєєва Н.І. Музичне мистецтво як засіб саморегуляції людини: історичний, філософський, музично-терапевтичний аспект. Полтава: ПДПУ, 2004. 30 с.
3. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
4. Кияновська Л. О. Музична психологія, її роль і місце в музичній освіті України. Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку: матеріали наук.-практ. конф. Київ : АМУ, 2001. С. 153 – 157.
5. Костюк О. Сприймання музики і художня культура слухача. Київ: Наукова думка. 1965. 122 с.
6. Науменко С. І. Психологія музичної діяльності. Чернівці: ПП Видавничий дім «Родовід», 2015. 408 с.
7. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчо обдарованої особистості: наук.-метод. посіб. Київ : НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Ін-т обдарованої дитини, 2010. 442 с.
8. Роменець В. Психологія творчості: навч. посіб. 3-є вид. Київ : Либідь, 2004. 288 с.
9. Ярмо М. І. Психоаналітичні виміри індивідуального композиторського стилю: методологія питання. Матеріали до українського мистецтвознавства (пам'яті академіка О. Г. Костюка) : зб. наук. пр. / ред. кол. : Г. А. Скрипник та ін. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАНУ, 2003. Вип. 2. С. 211 – 217.
10. Ярмо М. І. Психологія музики та музична психологія: проблемологія питання // Гуманітарні науки / ред. кол. : Т. І. Біленко, Н. В. Скотна та ін. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. С. 83 – 97.
11. Ярмо М. І. Психологія музичних здібностей : курс лекцій. Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. 218 с.
12. Arnheim, Rudolf. Toward a Psychology of Art. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1966.

13. Jung, Carl Gustav. Psychological Types. New York: Pantheon, 1962.
14. Wellek, A. Musikpsychologie und Musikasthetik. Frankfurt am Main, 1963.

Допоміжні інформаційні джерела:

1. Голубицька Н. В. Методичні принципи звуковисотного та метроритмічного інтонування (до ювілею М. І. Ярко). Історія, теорія і практика музично-естетичного виховання: матеріали Четвертого всеукраїнського науково-практичного семінару / ред.-упор. М. М. Каралюс, С. Я. Дацюк, М. М. Каралюс, І. В. Фрайт. Дрогобич : Посвіт, 2010. С. 324 – 329.
2. Драганчук В. Музичний твір: проблема впливу на реципієнта. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського : зб. праць / ред. кол.: О. С. Тимошенко, В. Г. Москаленко та ін. Київ : Вид-во НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2002. Вип. 21 (Музичний твір як творчий процес). С. 59 – 69.
3. Комаровська О. А. Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток : Монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 412 с.
4. Котляревська О. А. Біфункціональність музичного тексту у процесі пізнання художньої картини світу. Наукові записки Тернопільського педагогічного університету імені В. Гнатюка : відп. ред. О. С. Смоляк – Серія «Мистецтвознавство». 1999. №2 (3). С. 5 – 9.
5. Курт Ернст. Вибрані твори / ред. і пер. Лі А. Ротфарб. Нью-Йорк, 1991.
6. Пясковський І. Б. Феноменологія музичного мислення. Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського : зб. нак. пр. / ред. кол. О. С. Тимошенко та ін. Київ : вид-во НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. Вип. 7. С. 46 – 56.
7. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості: Навч. посібник. 2-е вид. Київ : Каравела, 2013. 372 с.
8. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою. Афіни; Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. 191 с.
9. Ярко М. І. Епістемологія світу музики. В 2-х томах. Том 1. Методологічні рефлексії та алгоритми постмодерної музикознавчої свідомості: архітектоніка світу музики : монографія. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. 632 с.
10. Rogers C. R. Empatic: An unappreciated Way of Being. The Counseling Psychologist, 1975. V.5, №2. P. 2 – 10.

Електронні ресурси:

1. <http://library.nakkkim.edu.ua> – електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3. <http://www.info-library.com.ua> – Електронна бібліотека – підручники
4. <http://lib.npu.edu.ua> – Наукова бібліотека Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ПСИХОЛОГІЯ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Музичне мистецтво

Рік навчання 3, семестр 5*
Форма навчання (денна, заочна, вечірня) *

Додаток 6

Галузь знань*
01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність*
014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Третій (освітньо-науковий)
рівень вищої освіти

Кафедра
та викладач

Кафедра теорії музики та естрадного мистецтва
Викладач: Ткач М. М.
Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=L9tDpiMAAAJ&hl=uk>
E-mail: <m.m.tkach@npu.edu.ua>

I. Основна
мета/цілі навчання

Ознайомлення аспірантів з психологічними основами музично-виконавської, музично-творчої, музично-слухової та музично-педагогічної діяльності у контексті розвитку мистецької освіти; виявлення психологічного впливу музичного мистецтва на формування духовності суспільства й виховання нової генерації сучасної молоді.

II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі*

*Вибіркова навчальна дисципліна
Цикл професійної підготовки*

III. Обсяг
навчальної
дисципліни

<i>Кількість кредитів 4</i>	
<i>Загальна кількість годин 120</i>	
<i>Лекційні заняття 10 годин</i>	
<i>Семінарські/практичні заняття 30 годин</i>	
<i>Самостійна робота 80 годин</i>	

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Тема: Діяльність. Музична діяльність. Структура діяльності та механізми її психічної регуляції. Пізнавальні процеси в діяльності музиканта. Характеристика змісту музичної діяльності. Загальні та специфічні риси музичної діяльності.</i> 2. <i>Тема: Психологія композиторської творчості. Стадії творчого процесу. Творчий процес в контексті теорії індивідуалізації К.-Г. Юнга. Мислення та уява композитора. Образне узагальнення в творчому процесі. Переживання та емоційні стани композитора. Емпатія. Творче натхнення.</i> 3. <i>Тема: Психологія музично-виконавського процесу. Роль мотивації у виконавському процесі. Музичний образ та особливості його виконавського втілення. Індивідуальна виконавська інтерпретація. Стадії виконавського процесу: інтенція, виконання задуму, поліхудожні та позамузичні асоціації.</i> 4. <i>Тема: Психологічна підготовка виконавця до публічного виступу. Психічний стан виконавця на різних етапах підготовки до виступу. Психологічна адаптація до ситуації публічного виступу. Проблема естрадного хвилювання. Виконавська надійність. Поняття впливу емоційного стресу на надійність музичного виконавства. Евстрес і дистрес. Регуляція психічних станів виконавця.</i> 5. <i>Тема: Музично-слухова діяльність. Визначення поняття «сприймання музики», його властивості та специфіка, етапи та стадії розвитку. Музичне сприймання (філогенез та онтогенез). Теорія атомізму та Гештальта. Сприйняття та система перцептивних дій. Просторовість музичного сприйняття: музична глибина, вертикаль та горизонталь. Музично-слухова увага. Музично-слухова пам'ять. Темброво-динамічний слух, метроритмічні відчуття тощо.</i> 6. <i>Психологічні основи музичного навчання. Поняття музичності та музичних здібностей, їх властивості та специфіка. Психологічні передумови музичного навчання. Художньо-ціннісні орієнтації. Вплив особливостей музичного тексту на характер його вивчення та засвоєння. Роль темпераменту у процесі засвоєння музичного матеріалу. Методи диференційно-психологічної діагностики. Методи діагностики музичних здібностей. Психологічне обґрунтування методів музичного навчання.</i>
V. Результати навчання	<p><i>Здатність до музично-освітньої діяльності на основі набутих наукових знань в галузі музичної психології, психології музичної діяльності та психології музичної творчості; спроможність до практичного використання у професійній діяльності діагностичних методик виявлення та розвитку музичних здібностей учнів; здатність до створення сприятливих психологічних умов музичного навчання й викладання, що стимулює прагнення до самовдосконалення, творчості, рефлексії особистісного й фахового досвіду.</i></p>
VI. Порядок і критерії оцінювання	<p><i>Форма підсумкового контролю - залік.</i></p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання</p> <p><u>Під час усних відповідей:</u> повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p>

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь у наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, ґрунтовно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу*

Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Драганчук В. М. *Музична психологія і терапія : навч. посіб. для студ. спец. «Музичне мистецтво».* Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 230 с.
 2. Євстігнєєва Н.І. *Музичне мистецтво як засіб саморегуляції людини: історичний, філософський, музично-терапевтичний аспект.* Полтава: ПДПУ, 2004. 30 с.
 3. Карпенко Н. А. *Психологія творчості: навч. посібник.* Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
 4. Кияновська Л. О. *Музична психологія, її роль і місце в музичній освіті України. Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку: матеріали наук.-практ. конф. Київ: АМУ, 2001. С. 153 – 157.*
 5. Костюк О. *Сприймання музики і художня культура слухача.* Київ: Наукова думка. 1965. 122 с.
 6. Науменко С. І. *Психологія музичної діяльності.* Чернівці: ПП Видавничий дім «Родовід», 2015. 408 с.
 7. Рибалка В. В. *Психологія розвитку творчо обдарованої особистості: наук.-метод. посіб. Київ: НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Ін-т обдарованої дитини, 2010. 442 с.*
 8. Роменець В. *Психологія творчості: навч. посіб. 3-є вид. Київ: Либідь, 2004. 288 с.*
 9. Ярмо М. І. *Психоаналітичні виміри індивідуального композиторського стилю: методологія питання. Матеріали до українського мистецтвознавства (пам'яті академіка О. Г. Костюка) : зб. наук. пр. / ред. кол. : Г. А. Скрипник та ін. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАНУ, 2003. Вип. 2. С. 211 – 217.*
 10. Ярмо М. І. *Психологія музики та музична психологія: проблемологія питання // Гуманітарні науки / ред. кол. : Т. І. Біленко, Н. В. Скотна та ін. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. С. 83 – 97.*
 11. Ярмо М. І. *Психологія музичних здібностей: курс лекцій. Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного*
-

педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. 218 с.

12. Arnheim, Rudolf. Toward a Psychology of Art. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1966.

13. Jung, Carl Gustav. Psychological Types. New York: Pantheon, 1962.

14. Wellek, A. Musikpsychologie und Musikasthetik. Frankfurt am Main, 1963.

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри теорії музики та естрадного мистецтва
протокол № 2 від 23.09.2024 р.*

* Не є обов'язковим структурним елементом робочої програми навчальної дисципліни (силабуса). Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається навчальна дисципліна, можуть бути додані інші структурні елементи робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) або змінено її технічне оформлення
